

platí zápůjčku 100.000 ř. m., že však nedodrželi tohoto závazku. Takové jednání bylo by podle poslední věty § 983 obč. zák. předběžnou smlouvou ve smyslu § 936 obč. zák., poněvadž zápůjčka je smlouvou reální a vzniká jen skutečným odevzdáním valuty. Zde však valuta odevzdána nebyla a jde jen o slib zápůjčky podle § 936 obč. zák. Bylo tedy na žalobci, by v roční lhůtě v § 936 stanovené naléhal na splnění slibu, jinak zaniklo jeho právo (poslední věta § 936 obč. zák.). Jde tu o preklusivní lhůtu, po jejímž uplynutí nelze se domáhati nároku z práva zaniklého, ani hlavního nároku na dodržení slibu, ani náhradního nároku na odškodnění. Jelikož zjištění nižších soudů, že žalobce do konce roku 1929 nenaléhal na realizování přislíbené zápůjčky, nebylo napadeno, nelze odvolacímu soudu vytýkati právní mylnost (čís. 4 § 503 c. ř. s.).

Čís. 14568.

Námítky promlčení nelze se vzdáti pro budoucnost ani ve sporu.

(Rozh. ze dne 27. září 1935, Rv I 2499/33.)

Žalobce (civilní geometr) konal pro žalovaného práce měřické; pohledávku z toho podle účtu z roku 1923 vzniklou zažaloval 30. března 1928, ponechal však spor dne 8. září 1928 v klidu, když se žalovaný vzdal námítky promlčení, a navrhl pokračování v něm až dne 25. května 1932. Žalovaný na to namítl promlčení zažalované pohledávky. P r v ý s o u d uznal podle žaloby. Z d ů v o d ů: Podle § 1501 obč. zák. může soud k nastalému promlčení hleděti jen tehdy, bylo-li namítnuto. Žalovaný tuto námítku učinil teprve tehdy, když se byl dříve při ústním jednání dne 8. září 1928 námítky promlčení vzdal, což se stalo zřejmě v souvislosti s tím, že žalobce ponechal tehdy řízení v klidu. Namítl-li tedy žalovaný později promlčení, jednal v rozporu se dřívějším prohlášením a závazkem a učinil námítku promlčení neoprávněně a neplatně, neboť nemůže se při tom odvolávat na předpis § 1502 obč. zák. Ten ovšem stanoví, že nelze se promlčení předem vzdáti. Předpis ten je však povahy materiální, a účelem jeho jest zabrániti, aby při některém právu byl předem navždy věcně vyloučen zrušující účinek promlčení (§ 1449 obč. zák.). V případě projednávaném nejde však o vzdání se samého promlčení v objektivním smyslu (tedy rušivého účinku času), nýbrž žalovaný se vzdal jen námítky promlčení pro přítomný spor. To jest obmezení zcela jiného rázu, než zřeknutí se v § 1502 obč. zák. zapovězené. Obmezení to působí pouze na přítomný spor, jest to vzdání se procesuálního úkonu (určité námítky ve sporu) a netýká se věcně samotného práva. Dohoda o nepoužití námítky promlčení jest úkazem čistě procesním a nikoliv obyčejným aktem smluvním mimo spor. Takové vzdání se práva určitou okolností v určitém sporu namítati zákon nikde nezakazuje, zejména ani § 1502 obč. zák. Soud proto považuje prohlášení žalovaným v protokolu ze dne 8. září 1928 učiněné za platné a závazné

a námitku promlčení později v rozporu s ním vznesenou za právně bezúčinnou. O d v o l a c í s o u d žalobu zamítl. D ů v o d y: Žalovaný nemohl se vzhledem k ustanovení § 1502 vš. obč. zák. pro budoucnost platně vzdáti promlčení. Názor prvního soudu, že žalovaný vzdáním se námitky promlčení vzdal se procesuálního úkonu (určité námitky ve sporu), netýkající se samotného věcného práva, není správný. Námitka promlčení je námitkou hmotného práva a nikoliv procesního. Pojednává se proto také o ní v materiálním právu (občanském zákoně). Rozlišovati mezi vzdáním se námitky promlčení a vzdáním se promlčení není přípádné, neboť obojí je v podstatě totéž, totiž vzdání se práva uplatňovati promlčení nároku. Ustanovuje-li zákon občanský v § 1502, že promlčení nelze se předem vzdáti, plyne z toho, že nelze se předem vzdáti též námitky promlčení. Prohlášení žalovaného, že vzdává se námitky promlčení, nutno tudíž vyložit tak, že vzdal se práva uplatňovati promlčení za dobu minulou, nikoliv však promlčení v době budoucí. Neboť kdyby žalovaný nebyl se vzdal námitky promlčení, mohl by při pokračování v řízení uplatňovati, že žaloba byla podána již po uplynutí promlčené lhůty nastalo promlčení nároku znovu, neboť dobu, po kterou byl spor v klidu, nelze pokládati za řádné pokračování ve sporu. Žalovaný právem proto namítal promlčení žalobního nároku.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y :

Pohledávka podle účtu z roku 1923 byla zažalována dne 30. března 1928 podle § 1486 čís. 6 obč. zák. a § 1 zák. ze dne 26. března 1925 čís. 47 sb. z. a n. včas a nebyla dnem 1. dubna 1928 promlčena. Jde o to, zda žalobce pokračoval řádně ve sporu, ponechav řízení dne 8. září 1928 v klidu a navrhnuv pokračování v řízení teprve po uplynutí další 3leté lhůty promlčecí, a jaký význam má prohlášení žalovaného, že se vzdal námitky promlčení. Promlčecí lhůta počala běžeti znovu dnem 8. září 1923, žalobce po uplynutí tříměsíční lhůty v řízení hned nepokračoval, nýbrž teprve 25. května 1932 navrhl pokračování v řízení, a ničím neodůvodnil, proč ve sporu nepokračoval. Nepokračoval-li žalobce řádně ve sporu, nemá podání žaloby materiálně právního účinku a vlivu na počaté již promlčení a toto pokračuje dále, jako by žaloba nebyla podána (rozh. čís. 1096, 3278, 4180, 9396 sb. n. s.). Námitka promlčení jest námitkou materiálního práva a vznáší se stejně jako jiné obhajovací prostředky (§§ 189, 250 a j. c. ř. s.). Vzdání se promlčení již dokonaneého jest přípustno, neboť jest ponecháno na vůli strany, chce-li svoje soukromé právo uplatňovati a tedy námitku vznést (§ 1501 obč. zák.). Jinak jest tomu, jde-li o vzdání se promlčení předem, neboť podle § 1502 obč. zák. nelze se promlčení předem vzdáti aniž lze ujednatí promlčecí lhůtu delší, nežli jest ustanovena zákony. Vzdal-li se žalovaný při ústním jednání dne 8. září 1928 námitky promlčení, byl by mohl se vzdáti promlčení již dokonaneého, nemohl však se vzdáti promlčení předem. Ponechav rozepři v klidu na dobu delší tří roků žalobce řádně ve sporu nepokračoval, a žalovaný byl oprávněn vznést námitku promlčení, které se předem nemohl vzdáti.